

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Nooit spelen met het scheermes van Ockham

Weerman, F.

DOI

[10.5117/NEDTAA2017.1.WEEM](https://doi.org/10.5117/NEDTAA2017.1.WEEM)

Publication date

2017

Document Version

Final published version

Published in

Nederlandse Taalkunde

License

CC BY-NC-ND

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Weerman, F. (2017). Nooit spelen met het scheermes van Ockham. *Nederlandse Taalkunde*, 22(1), 117-119. <https://doi.org/10.5117/NEDTAA2017.1.WEEM>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Nooit spelen met het scheermes van Ockham!

Fred Weerman

NT 22 (1): 117–119

DOI: 10.5117/NEDTAA2017.1.WEEM

De redenering van Ad Foolen is klip en klaar. Waarom zou je één constructiegrammatica én generatieve taalkunde gebruiken als één theorie volstaat. Met behulp van het scheermes van Ockham kunnen we ons ontdoen van redundantie. “Generatieve taalkunde is niet nodig, constructiegrammatica, gebaseerd op algemene cognitieve leerprincipes ‘can do the job’”, zo luidt Foolens stelling.

Hoe logisch het ook mag klinken, ik heb me geen moment in de verleiding gevoeld Foolens positie over te nemen. Om te beginnen heb ik al niet zoveel op met dat scheermes van Ockham. Zelfs als je met generatieve taalkunde en constructiegrammatica hetzelfde zou kunnen doen (wat niet zo is, daarover straks meer), weet ik niet of ik Foolens advies zou willen volgen. We zitten immers in de werkelijkheid boordevol redundantie. Om het maar even simpel te houden: de meeste mensen hebben twee ogen, twee benen, twee armen ... Ik zou Ockhams scheermes er maar vanaf willen houden. En al helemaal als je, zoals Foolen suggereert, een voorstander bent van functionele benaderingen. Met één oog kun je overleven, en in sommige omgevingen zelfs koning zijn, maar twee is toch handiger.

Ook ons taalvermogen is opvallend redundant en mede daardoor robuust. Ik zou zelfs zeggen dat we daar als taalkundigen bij uitstek een verklaring voor moeten vinden. Dat immigrantenkinderen de V₂-positie relatief snel verwerven, zelfs als ze gediagnosticeerd zijn voor SLI – één van de verschijnselen die ik bespreek in mijn artikel – vind ik een stug staaltje. Dat dat tegelijkertijd niet, of in ieder geval niet zonder meer geldt voor volwassen L₂-leerders die het ogenschijnlijk aan niets ontbreekt, noch qua input, noch qua cognitieve vaardigheden, en dat zij tot in lengte van

dagen met V2 kunnen blijven worstelen, vind ik minstens even stug.¹ En ik haast me eraan toe te voegen dat deze L2-leerders verder taalkundig uitstekend kunnen overleven in het Nederlands. Ook als jij hebt geen weet van werkwoordelijke posities in Nederlands, jij kunt jouw boodschap nog wel degelijk goed duidelijk maken. Het taalvermogen is robuust. Zelfs een oog kan soms nog koning zijn.

Maar de essentie van mijn verhaal is natuurlijk dat generatieve taalkunde en constructiegrammatica samen niet redundant zijn. Tot die stelling kwam ik o.a. vanwege het zojuist nog eens aangehaalde contrast tussen jonge en oude leerders, maar het is ook gebaseerd op overwegingen die in mijn artikel een minder pregnante rol spelen (zoals de opvallende parallellen tussen niet verwante talen en constructies en de rol van structuur). Dat er L2-leerders zijn die wél succesvol zijn, zegt niet zoveel, zoals ook Foolen lijkt te erkennen. In de eerst plaats is inderdaad denkbaar, geheel aansluitend bij wat ik daarover zeg voor andere leerders, dat de vaardigheid om de cruciale features te ontdekken bij sommige latere leerders wel overeind blijft. Zij zouden exact hetzelfde systeem moeten hebben als jonge leerders. In de tweede plaats is ook denkbaar dat aan wat ogenschijnlijk hetzelfde lijkt te zijn, toch een ander systeem ten grondslag ligt. Zo ongeveer als je de tafel van 12 stap voor stap kunt uitrekenen, maar natuurlijk ook gewoon uit je hoofd kunt leren. Er zijn op *YouTube* filmpjes te vinden van papegaaien die V2-zinnen kunnen laten horen. Nog ervan afgezien dat de meeste papegaaien dit niet kunnen en we niet willen weten hoeveel training er nodig is geweest, is het vermoedelijk overbodig te betogen dat de kennis van deze papegaaien niet vergelijkbaar is met die van sprekers van het Nederlands.

Waar het hem nu in zit dat gemiddeld genomen late leerders de cruciale features of categorieën zoveel moeizamer of zelfs niet ontdekken, in tegenstelling tot jonge leerders, is de hamvraag. Foolen noemt drie opties: “de input zal minder zijn, het voorhanden T1-systeem zit in de weg, de leervaardigheid neemt met leeftijd af”. De eerste mogelijkheid (minder input) is erg onwaarschijnlijk. We kunnen het nameten, maar is de input van een vierjarige immigrant met SLI minder dan die van volwassen L2-leerders na jaren en jaren? Ik dacht van niet. De laatste optie (leervaardigheid neemt af) is *begging the question*. De middelste optie is de interes-

1 Anders dan Foolen zegt, wil ik per se niet beweren dat L2-leerders met de andere verschijnselen genoemd in de rij van (17) geen problemen hebben. Integendeel. Adjectivale inflectie gaat bijvoorbeeld zeer waarschijnlijk niet goed. Het punt is dat bij deze andere verschijnselen in de rij van (17) ook jonge verwervers niet altijd direct de koers van de doeltaal te pakken hebben.

santste, maar hoe dit dan zit en waarom jonge meertalige leerders daar geen last van hebben..., we zijn er nog niet.

Aannemend dat ook Foolen geen V₂ bij papegaaien veronderstelt, en we het er dus over eens zijn dat we spreken over kennis die vermoedelijk toch soortspecifiek is, resteert de kwestie van de taakspecificiteit. Foolen wil graag “algemene cognitieve leerprincipes”. Ik zou zeggen: laat maar zien dan dat je met *precies dezelfde principes* de verwerving van de kennis van bijvoorbeeld V₂ kunt beschrijven als welke nodig zijn voor andere cognitieve taken. En dan natuurlijk geen impressionistische verhalen en wel graag dezelfde redelijk formele precisie die generatief-taalkundigen plegen op te brengen. Als het lukt ben ik je man. Lukt het niet, zal ik desalniettemin mijn scheermes thuis laten.

Over de auteur

Fred Weerman, Universiteit van Amsterdam

E-mail: F.P.Weerman@uva.nl

